
Obsah

<i>Předmluva nakladatelství</i>	7
<i>Úvod</i>	8
1. KAPITOLA — BERLÍN V POSLEDNÍ ETAPĚ VÁLKY A V PRVNÍCH MĚSÍCÍCH PO OSVOBOZENÍ	15
Berlín do roku 1945	15
Plán západních mocností na obsazení Berlína	18
Pád Berlína a bezpodmínečná kapitulace fašistické říše	21
Vytvoření sovětské vojenské správy a německé městské samosprávy	28
Rozbořený Berlín	32
Obnovení normálního života	33
Realizace rozhodnutí protihitlerovské koalice v Berlíně	38
2. KAPITOLA — DVĚ LINIE V POVÁLEČNÉ POLITICE VŮČI NĚMECKU (1945—1949)	42
Zesílení protisovětských tendencí v politice západních mocností	42

Plány západních mocností v Německu a Berlíně v předvečer postupimské konference	45
Postupimská dohoda — program poválečného uspořádání	46
Spojenecký kontrolní mechanismus v Německu a Berlíně	51
Zmaření postupimských usnesení v západních sektorech Berlína západními mocnostmi	53
Západní mocnosti připravují rozdělení Berlína	62
Situace v Německu po londýnské konferenci ministrů zahraničních věcí	66
Zvýšené úsilí západních mocností o rozdělení Berlína	71
Separátní měnová reforma v západních okupačních pásmech a protiopatření sovětské strany	73
Nové kroky západních mocností k rozdělení Německa a Berlína	82
Rozbití jednání o likvidaci „západoberlínské krize“	85
Úplné rozdělení Berlína	91
Urovnání západoberlínské krize	94
Pařížská konference rady ministrů zahraničních věcí	97
Rozdělení Německa a vznik dvou států na německé půdě	99
3. KAPITOLA — VZNIK A VÝVOJ ZÁPADNÍHO BERLÍNA (1950—1972)	102
Zesílení podvratné činnosti proti socialistickým zemím ze Západního Berlína	102
Růst nespokojenosti v Západním Berlíně s politikou senátu	111
Opatření Sovětského svazu a NDR proti zesílené podvratné činnosti ze Západního Berlína	113
Nová diplomatická iniciativa SSSR a NDR na rozhraní let 1958—1959	116
Ženevská konference ministrů zahraničních věcí čtyř mocností za účasti zástupců NDR a NSR	122
Diplomatický boj o řešení otázky Západního Berlína po ženevské konferenci	128
Přípravy na sovětsko-americké setkání na nejvyšší úrovni	133
Setkání ve Vídni	137
Po vídeňském setkání	140

Opatření z 13. srpna 1961	146
Význam opatření z 13. srpna 1961	153
Sovětsko-americké styky (1961—1962)	158
Západní Berlín po 13. srpnu 1961	171
Nová iniciativa Sovětského svazu v souvislosti s řešením západoberlinského problému (1969)	176
Jednání čtyř mocností o západoberlinském problému (1970—1971)	180
Čtyřstranná dohoda o Západním Berlíně ze 3. září 1971	188
Dohody NDR s NSR a západoberlinským senátem ze 17. a 20. prosince 1971	195
Podpis závěrečného protokolu k čtyřstranné dohodě (3. června 1972)	199
Některé charakteristické rysy a zvláštnosti západoberlinského urovnání	202
Význam dohody o Západním Berlíně	206
4. KAPITOLA — STÁTNÍ A POLITICKÁ STRUKTURA ZÁPADNÍHO BERLÍNA	209
Ústava	209
Mocenské orgány a správa	214
Strany a organizace	216
Volby do Poslanecké sněmovny	218
Státoprávní postavení Západního Berlína	223
5. KAPITOLA — MEZINÁRODNĚ PRÁVNÍ ASPEKTY POSTAVENÍ ZÁPADNÍHO BERLÍNA	225
Co znamená čtyřmocenský status Berlína	225
Berlín po rozdělení Německa	240
Nezákonné nároky NSR na Západní Berlín	244
Mezinárodně právní postavení Západního Berlína	257
Historická úloha svobodných měst a jiných státně politických útvarů s podobným mezinárodně právním statutem	262

---

6. KAPITOLA — SPOJENÍ ZÁPADNÍHO BERLÍNA S VNĚJŠÍM SVĚTEM A PROVÁDĚNÍ HRANIČNÍ KONTROLY ORGÁNY NDR	266
Význam vnějších vztahů pro Západní Berlín	266
Právní základ tranzitního spojení se Západním Berlínem	268
Vojenská doprava	271
Civilní tranzitní doprava	273
Poštovní a telekomunikační styk mezi Západním Berlínem a západní Evropou	283
Spojení Západního Berlína s NDR	283
Režim na hranici mezi NDR a Západním Berlínem	286
7. KAPITOLA — ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A NAVÁZÁNÍ CELOEVROPSKÉ SPOLUPRÁCE — KARDINÁLNÍ PROBLÉM DNEŠNÍ EVROPY	292
Německý problém	292
Západoberlínská otázka	295
Iniciativa bratrských socialistických zemí k vytvoření účinného bezpečnostního systému v Evropě	297
Neporušitelnost hranic	303
Nepoužití síly	303
Základy vztahů dobrého sousedství a spolupráce v zájmu míru	305
Vzájemně výhodné vztahy mezi státy	306
Odzbrojení	306
Podpora OSN	307
Cesty k zajištění evropské bezpečnosti	309
NDR — západní výspa socialismu, důležitý faktor zajištění míru a bezpečnosti v Evropě	311
Nové rozdělení sil v NSR	315
Návštěvy L. I. Brežněva v NDR a NSR (květen 1973)	317
Boj evropských národů o evropskou bezpečnost	321
ZÁVĚR	329
Čtyřstranná dohoda	332
Čtyřstranný závěrečný protokol	345